

บทที่ 4

กาลวลี

4.1 คำจำกัดความของกาลวลี

กาลวลี หมายถึง กลุ่มคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประโยคเสริมบอกเวลาได้เช่นเดียวกับคำบอกเวลา โดยอาจจะประกอบด้วยคำบอกเวลาด่วน ๆ หรืออาจจะประกอบด้วยคำบอกเวลากับคำในหมวดอื่นก็ได้

ตัวอย่างที่ประกอบด้วยคำบอกเวลาด่วน ๆ

คำบอกเวลา 2 คำเรียงกัน เช่น เมื่อ/เรา ตอน/เย็น วัน/อาทิตย์
คำบอกเวลา 3 คำเรียงกัน เช่น เมื่อ/ตอน/กลางวัน เมื่อ/ตอน/เช้า
คำบอกเวลา 4 คำเรียงกัน เช่น เมื่อ/คืน/วัน/อาทิตย์ เมื่อ/ตอน/บ่าย/โมง

ตัวอย่างที่ประกอบด้วยคำบอกเวลา กับคำในหมวดอื่น

คำบอกเวลา 1 คำ กับคำบอกกำหนดเสียงตรี เช่น เช้า/นี้ วัน/นั้น
คำบอกเวลา 2 คำ กับคำบอกกำหนดเสียงตรี เช่น เมื่อ/เช้า/นี้ เมื่อ/วาน/นี้
คำบอกเวลา 3 คำ กับคำบอกกำหนดเสียงตรี เช่น เมื่อ/ตอน/เช้า/นี้ เมื่อ/เย็น/วาน/นี้
คำบอกเวลา 1 คำ กับคำบอกจำนวน กับคำบอกเวลา 1 คำ เช่น ตอน/สาม/ทุ่ม เมื่อ/แปด/โมง
คำบอกเวลา 1 คำ กับคำบอกจำนวน กับคำบอกเวลา 2 คำ เช่น ตอน/หก/โมง/เย็น เมื่อ/สาม/ปี/ก่อน
คำบอกเวลา 2 คำ กับคำบอกจำนวน กับคำบอกเวลา 1 คำ เช่น เมื่อ/ตอน/สิบ/โมง เมื่อ/ตอน/สาม/ทุ่ม

คำบอกเวลา 2 คำ กับคำบอกจำนวน กับคำบอกเวลา 2 คำ เช่น
เมื่อ/ตอน/สิบ/โมง/เช้า เมื่อ/ตอน/ห้า/โมง/เย็น

4.2 ส่วนประกอบของกาลวลี

ส่วนประกอบที่สำคัญของกาลวลี ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยโครงสร้างของกาลวลี อาจจะกำหนดได้เป็น 5 หน่วย คือ

1. หน่วยบอกเวลา (หน่วย ว)
2. หน่วยบอกกำหนด (หน่วย ก)
3. หน่วยประโยคพื้นฐาน (หน่วย ป)
4. หน่วยจำนวน (หน่วย จ)
5. หน่วยบุพบท (หน่วย บ)

4.2.1 หน่วยบอกเวลา (หน่วย ว) อาจจะประกอบด้วยคำหรือกลุ่มคำบอกเวลาอย่างไรก็ตามอย่างหนึ่งต่อไปนี้

1. คำบอกเวลาคำเดียว
2. คำบอกเวลา 2 คำ ซึ่งอาจจะอยู่ติดกัน หรืออยู่ห่างกัน
3. คำบอกเวลา 3 คำ ซึ่งอาจจะอยู่ติดต่อกันไป หรืออาจจะอยู่ติดต่อกันบ้างห่างกันบ้าง
4. คำบอกเวลา 4 คำ ซึ่งอาจจะอยู่ติดต่อกันไป หรืออาจจะอยู่ติดต่อกันบ้างห่างกันบ้าง

4.2.1.1 คำบอกเวลาคำเดียว ได้แก่

ก. คำบอกเวลาประเภทที่ 1 ชนิดที่ 2.2.1.2

ตัวอย่าง

กลางวัน เช้านี้ เย็นนั้น

ข. คำบอกเวลาประเภทที่ 2 ชนิดที่ 2.2.2.2.

ตัวอย่าง

อีกสักครู่ เดี๋ยวนี้ ทีนี้

ค. คำบอกเวลาประเภทที่ 2 ชนิดที่ 2.2.2.3

ตัวอย่าง

คำนี้ คราวนั้น มกรา

4.2.1.2 คำบอกเวลา 2 คำ ซึ่งอาจจะอยู่ติดกัน หรืออยู่ห่างกัน
อาจแบ่งได้เป็น 4 พวก คือ

ก. พวกที่ขึ้นต้นด้วยคำบอกเวลาประเภทที่ 1 ชนิดที่ 2.2.1.2

ตัวอย่าง

เช้า/วันนั้น เย็น/วานนี้ ตั้งแต่บ่ายสามโมง

ข. พวกที่ขึ้นต้นด้วยคำบอกเวลาประเภทที่ 2 ชนิดที่ 2.2.2.1

ตัวอย่าง

เมื่อ/กลางวันนี้ เมื่อ/คืน เมื่อสักครู่
เมื่อสองยาม เมื่อสามทุ่ม เมื่อสองโมง

ค. พวกที่ขึ้นต้นด้วยคำบอกเวลาประเภทที่ 2 ชนิดที่ 2.2.2.2

ตัวอย่าง

ในระยะ/ศตวรรษที่สิบแปด ในระยะสิบห้าที่นี้

ง. พวกที่ขึ้นต้นด้วยคำบอกเวลาประเภทที่ 2 ชนิดที่ 2.2.2.3

ตัวอย่าง

เดือน/ก่อน ตอน/เช้า วัน/ก่อนนี้
สมัย/ก่อน ตอนสามทุ่ม ตอนแปดโมง

4.2.1.3 คำบอกเวลา 3 คำ ซึ่งอาจจะอยู่ติดต่อกันไป หรืออาจจะ
อยู่ติดต่อกันบ้าง ห่างกันบ้าง อาจแบ่งได้เป็น 4 พวก คือ

ก. พวกที่ขึ้นต้นด้วยคำบอกเวลาประเภทที่ 1 ชนิดที่ 2.2.1.2

ตัวอย่าง

เช้า/วัน/ต่อมา บ่าย/วัน/อาทิตย์ เย็น/วัน/จันทร์

ข. พวกที่ขึ้นต้นด้วยคำบอกเวลาประเภทที่ 2 ชนิดที่ 2.2.2.1

ตัวอย่าง

เมื่อ/เช้า/วานนี้ เมื่อ/บ่าย/โมง เมื่อ/อาทิตย์/ก่อน
เมื่อ/คืน/ก่อนนี้ เมื่อ/ตอนสองทุ่ม เมื่อ/ตอนสองยาม

ค. พวกที่ขึ้นต้นด้วยคำบอกเวลาประเภทที่ 2 ชนิดที่ 2.2.2.2

ตัวอย่าง

ในระยะ/เวลาสิบปีที่ผ่านมา
ในระหว่าง/เวลาสิบปีที่ผ่านมา

ง. พวกที่ขึ้นต้นด้วยคำบอกเวลาประเภทที่ 2 ชนิดที่ 2.2.2.3

ตัวอย่าง

คืน/วัน/ทรงนี้ คืน/วัน/อาทิตย์
ตอนสามโมง/เช้า ตอนสี่โมง/เย็น

4.2.1.4 คำบอกเวลา 4 คำ ซึ่งอาจจะอยู่ติดต่อกันไป หรืออาจจะอยู่
ติดต่อกันบ้าง ห่างกันบ้าง ไคแก หน่วยวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า เมื่อ

ตัวอย่าง

เมื่อ/เย็น/วัน/ศุกร์ เมื่อ/ตอน/บ่าย/โมง
เมื่อ/ตอน/บ่ายสองโมง เมื่อ/ตอนห้าโมง/เย็น

4.2.2 หน่วยบอกกำหนด (หน่วย ก) อาจจะประกอบด้วยอย่างใดอย่างหนึ่ง
ต่อไปนี้

ก. กำหนดกำหนดเสียงตรีคำเดียว

ตัวอย่าง

วันนี้ ทรงนี้
 เคื่อนั้น เมื่อสิบปีก่อนโน้น

ข. คำบอกกำหนดเสียงศรี กับ คำว่า "เอง"

ตัวอย่าง

เมื่อที่นี่/เอง เมื่อวานนี้/เอง
 ปีนั้น/เอง ในคืนนั้น/เอง

ค. คำบอกกำหนดเสียงโท กับ คำว่า "เอง"

ตัวอย่าง

เมื่อสักครู่นี้/เอง เมื่อคอนสองทุ่มนี้/เอง

4.2.3 หน่วยประโยคคฺฐานะ (หน่วย ๒) ประกอบด้วยประโยคคฺฐานะ¹
 ซึ่งมีคำเชื่อมสัมพันธะ "ที่" อยู่ข้างหน้า

ตัวอย่าง

คืนที่คุณไปคุณหนึ่ง เมื่อวันที่คุณพามา
 เมื่อปีที่แล้ว วันศุกร์ที่จะถึงนี้

4.2.4 หน่วยจำนวน (หน่วย ๑) ประกอบด้วยคำ 5 หมวด คือ กำบอกจำนวน
 นี้ (๑) กำบอกลำดับที่ (๑) คำหน้ากำบอกจำนวน (หน้า - ๑) คำหลังกำบอกจำนวน

¹ วิจิตรนั กายพงศ์, เรื่องเดิม, หน้า 5. กล่าวถึงประโยคคฺฐานะ ไว้ว่า
 ประโยคคฺฐานะ หมายถึง ประโยคซึ่งคฺฐานะลงเป็นเพียงส่วนประกอบส่วนหนึ่งของประโยค
 ใหญ่ หรือส่วนประกอบส่วนหนึ่งของนามวลี

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประโยคคฺฐานะยังหมายถึง ประโยคซึ่งคฺฐานะลงเป็น
 เพียงส่วนประกอบส่วนหนึ่งของกาลวลีอีกด้วย

(หลัง - จ) และคำปฏิเสธ "ไม่"¹ โดยเรียงกันเป็นแบบต่าง ๆ ได้ 16 แบบ หน่วย
จำนวนทั้ง 16 แบบนี้ อาจแบ่งได้เป็น 4 พวก ดังนี้คือ

ก. พวกที่ปรากฏเดี่ยว ๆ คือ ประกอบด้วยคำกำเดียว ซึ่งมี 4 แบบ คือ

(1) จ

ตัวอย่าง

บางวัน ทุกคืน เมื่อตอนสองทุ่ม

(2) ด

ตัวอย่าง

วันหนึ่ง คราวแรก ครั้งที่สอง

(3) หน้า - จ

ตัวอย่าง

อีกสักครู อีกสักประเดี๋ยว อีกหน่อย

(4) หลัง - จ

ตัวอย่าง

เมื่อตอนเที่ยงกว่า ๆ เมื่อตอนทุ่มเศษ ๆ ตอนบ่ายโมงครึ่ง

ข. พวกที่เรียงติดกัน ซึ่งอาจจะประกอบด้วยคำ 2 คำ หรือ 3 คำ มีอยู่
6 แบบ คือ

(5) หน้า - จ จ

ตัวอย่าง

อีกสัก/สิบปี อีกสัก/สองเดือน ราว ๆ /สองทุ่ม

(6) ด หลัง - จ

¹ ดูคำอธิบายเรื่อง คำปฏิเสธ ในบทที่ 1 หน้า 24 .

ตัวอย่าง

ในเวลาปีเดียว/เท่านั้น

(7) ไม่ จ

ตัวอย่าง

เพื่อไม่/ก็วันนี้เอง

(8) ไม่ หน้า - จ

ตัวอย่าง

ในเวลาไม่/ถึง¹ เดือน

(9) ไม่ หน้า - จ จ

ตัวอย่าง

ในเวลาไม่/ถึง/สองเดือน

(10) หน้า - จ ไม่ จ

ตัวอย่าง

ในเวลาเพียง¹/ไม่/ก็
อีก/ไม่/ก็วัน

ค. พวกที่เรียงหางกัน ซึ่งประกอบด้วยคำ 2 คำ มีอยู่ 4 แบบ คือ

(11) จ...ด²

ตัวอย่าง

ในระยะสองเดือนหลังนี้

ในระยะสามวันแรกนั้น

¹ คำว่า ถึง เพียง ผู้เขียนจัดเอาไว้ในหมวดคำหน้าคำบอกจำนวนด้วย

² ดูคำอธิบายวิธีใช้ เครื่องหมาย... ในบทที่ 1 หน้า 6

(12) หน้า - จ...หลัง - จ

ตัวอย่าง

อีกเดือนกว่า ๆ อีกชั่วโมงครึ่ง

(13) หน้า - จ...ด

ตัวอย่าง

สักวันหนึ่ง อีกเดือนเดียว

(14) จ...หลัง - จ

ตัวอย่าง

ในเวลาสามวันเท่านั้น เมื่อตอนสองทุ่มกว่า ๆ
เมื่อตอนบ่ายสามโมงเศษ ๆ

ง. พวกที่เรียงชิดกันบ้าง ห่างกันบ้าง จึงประกอบคำ 3 คำ มีอยู่ 2 แบบ

คือ

(15) หน้า - จ จ...หลัง - จ

ตัวอย่าง

อีก/สองอาทิตย์เท่านั้น ในเวลาเพียง/สามเดือนเท่านั้น
เมื่อตอนประมาณ/สามโมงกว่า ๆ

(16) หน้า - จ...ด หลัง - จ

ตัวอย่าง

ในเวลาเพียงชั่วโมงเดียว/เท่านั้น อีกปีเดียว/เท่านั้น

4.2.5 หน่วยพหุพท (หน่วย บ) อาจจะประกอบด้วยอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ก. คำบุพบทคำเดียว

ตัวอย่าง

ในปีนั้น ภายในสองชั่วโมง ตั้งแต่เช้า
แต่ก่อน ปลายเดือนที่แล้ว ตลอดเวลาสิบปีที่ผ่านมา

ข. คำพบท 2 คำ ซึ่งอาจจะเรียงอยู่ติดกัน หรืออยู่ห่างกันก็ได้

ตัวอย่าง

ใน/กลางปี ใน/ปลายเดือน
ในตอนกลางปี ในตอนปลายปี

ค. คำพบทคำเดียว กับวลีตายตัว "เป็นต้นไป" หรือ "เป็นต้นมา" ซึ่งเรียงอยู่ห่างกัน

ตัวอย่าง

ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ตั้งแต่ปีนั้นเป็นต้นมา

ง. คำพบท 2 คำ กับวลีตายตัว "เป็นต้นไป" หรือ "เป็นต้นมา" ซึ่งอาจจะเรียงอยู่ห่างกัน หรือเรียงติดกันบ้าง ห่างกันบ้าง

ตัวอย่าง

ตั้งแต่ตอนกลางเดือนเป็นต้นมา ตั้งแต่/ปลายเดือนนี้เป็นต้นไป

4.3 โครงสร้างของกาอวลี

หน่วยโครงสร้างของกาอวลีทั้ง 5 หน่วย ดังกล่าวมาแล้วในข้อ 4.2 นี้ อาจจะเรียงกันเข้าเป็นแบบโครงสร้างของกาอวลีได้ทั้งหมด 30 แบบ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 5 พวก ดังนี้ คือ

ก. พวกที่ประกอบด้วยหน่วยเดียว ซึ่งมีอยู่ 1 แบบ คือ

(1) หน่วย จ.

ข. พวกที่ประกอบด้วย 2 หน่วย ซึ่งมีอยู่ 6 แบบ คือ

(2) หน่วย จ หน่วย ก

(3) หน่วย จ หน่วย ป

(4) หน่วย จ หน่วย จ

(5) หน่วย จ หน่วย บ

(6) หน่วย จ หน่วย ว

(7) หน่วย บ หน่วย ว

ก. พวกที่ประกอบด้วย 3 หน่วย ซึ่งมีอยู่ 12 แบบ คือ

(8) หน่วย ว หน่วย ป หน่วย ก

(9) หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ก

(10) หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ป

(11) หน่วย ว หน่วย บ หน่วย ก

(12) หน่วย ว หน่วย บ หน่วย ป

(13) หน่วย จ หน่วย ว หน่วย ก

(14) หน่วย จ หน่วย ว หน่วย ป

(15) หน่วย จ หน่วย บ หน่วย ว

(16) หน่วย บ หน่วย ว หน่วย ก

(17) หน่วย บ หน่วย ว หน่วย ป

(18) หน่วย บ หน่วย ว หน่วย จ

(19) หน่วย บ หน่วย จ หน่วย ว

ง. พวกที่ประกอบด้วย 4 หน่วย ซึ่งมีอยู่ 9 แบบ คือ

(20) หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ป หน่วย ก

(21) หน่วย ว หน่วย บ หน่วย ป หน่วย ก

(22) หน่วย จ หน่วย ว หน่วย ป หน่วย ก

(23) หน่วย จ หน่วย บ หน่วย ว หน่วย ก

(24) หน่วย บ หน่วย ว หน่วย ป หน่วย ก

(25) หน่วย บ หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ก

(26) หน่วย บ หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ป

(27) หน่วย บ หน่วย จ หน่วย ว หน่วย ก

(28) หน่วย บ หน่วย จ หน่วย ว หน่วย ป

จ. พวกที่ประกอบด้วย 5 หน่วย ซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ

(29) หน่วย บ หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ป หน่วย ก

(30) หน่วย บ หน่วย จ หน่วย ว หน่วย ป หน่วย ก

ตัวอย่างที่ประกอบด้วยหน่วยเดียว

แบบที่ 1 หน่วย ว

ตอนเช้า เมื่อคืน เมื่อตอนหัวค่ำ

ตัวอย่างที่ประกอบด้วย 2 หน่วย

แบบที่ 2 หน่วย ว หน่วย ก

วัน/นี้¹ เมื่อก่อน/นี้ เมื่อตอนเช้า/นี้เอง

แบบที่ 3 หน่วย ว หน่วย ป

ปี/ที่แล้ว ก็น/ที่คุยไปคุยหนึ่ง เมื่อเดือน/ที่แล้ว

แบบที่ 4 หน่วย ว หน่วย จ

ปี/แรก วันอังคาร/หน้า เมื่อวันเสาร์/ที่สิบ

แบบที่ 5 หน่วย ว หน่วย บ

เมื่อตอน-/กลาง/-ปี² เมื่อ-/ปลาย/-เดือนสิงหา

แบบที่ 6 หน่วย จ หน่วย ว

อีกสัก/ทรู อีกสักสิบ/ปี บาง/วัน

แบบที่ 7 หน่วย บ หน่วย ว

ใน/ฤดูหนาว ตั้งแต่/เช้า ตลอด/คืน

¹ เครื่องหมาย / ในตอนนี้ ไร้คันหน่วยวลี

² ลูก่าอธิบายเรื่อง เครื่องหมาย - (ยัคคิงัก) ในบทที่ 1 หน้า 7

ตัวอย่างที่ประกอบด้วย 3 หน่วย

- แบบที่ 8 หน่วย ว หน่วย ป หน่วย ก
เมื่อคราว/ที่เขาไม่สบาย/นี้เอง วันศุกร์/ที่จะถึง/นี้
เมื่อปี/ที่แล้ว/นี้เอง
- แบบที่ 9 หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ก
ปี/แรก/นั้น เมื่อ-/สิบ/-ปีก่อน/โน้น
เมื่อตอน-/สอง/-ทุ่ม/นี้เอง
- แบบที่ 10 หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ป
วัน/แรก/ที่ไม่สอนหนังสือ เมื่อ-/สิบ/-ปี/ที่แล้ว
- แบบที่ 11 หน่วย ว หน่วย บ หน่วย ก
เมื่อ-/ต้น/-เดือน/นี้ เมื่อตอน-/กลาง/-ปี/นี้เอง
- แบบที่ 12 หน่วย ว หน่วย บ. หน่วย ป
เมื่อ-/ปลาย/-เดือน/ที่แล้ว เมื่อ-/ต้น/-ชั่วโมง/ที่แล้ว
- แบบที่ 13 หน่วย จ หน่วย ว หน่วย ก
ทุก/วัน/นี้ สองสาม/วัน/นี้
- แบบที่ 14 หน่วย จ หน่วย ว หน่วย ป
ทุก/ครั้ง/ที่เขาจะไปไหนไกล ๆ สองสาม/เดือน/ที่แล้ว
- แบบที่ 15 หน่วย จ หน่วย บ หน่วย ว
ราว ๆ/กลาง/ปี ราว ๆ/ปลาย/เดือน
- แบบที่ 16 หน่วย บ หน่วย ว หน่วย ก
ใน/ปี/นั้น ภายใน/เดือนตุลา/นี้
- แบบที่ 17 หน่วย บ หน่วย ว หน่วย ป
ตลอด/เวลา/ที่เราอยู่ด้วยกัน ตั้งแต่/เดือนเมษา/ที่แล้ว

แบบที่ 18 หน่วย บ หน่วย ว หน่วย จ
 ใน/ปี/แรก ภายใน/เดือน/เดียว

แบบที่ 19 หน่วย บ หน่วย จ หน่วย ว
 ใน/บาง/ครั้ง ภายใน/สาม/ชั่วโมง

ตัวอย่างที่ประกอบด้วย 4 หน่วย

แบบที่ 20 หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ป หน่วย ก
 เมื่อ-/สอง/-เดือน/ที่แล้ว/นี้เอง
 เมื่อ-/สิบ/-ปี/ที่แล้วมา/นี้

แบบที่ 21 หน่วย ว หน่วย บ หน่วย ป หน่วย ก
 เมื่อ-/ปลาย/-เดือน/ที่แล้ว/นี้เอง
 เมื่อ-/กลาง/-ปี/ที่แล้ว/นี้เอง

แบบที่ 22 หน่วย จ หน่วย ว หน่วย ป หน่วย ก
 ราว ๆ/วันจันทร์/ที่จะถึง/นี้
 สองสาม/เดือน/ที่แล้ว/นี้เอง

แบบที่ 23 หน่วย จ หน่วย บ หน่วย ว หน่วย ก
 ราว ๆ/ปลาย/เดือน/นี้
 ราว ๆ/กลาง/ปี/นี้

แบบที่ 24 หน่วย บ หน่วย ว หน่วย ป หน่วย ก
 เฉพาะ/วันเสาร์/ที่จะถึง/นี้
 สำหรับ/วันจันทร์/ที่จะถึง/นี้

แบบที่ 25 หน่วย บ หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ก
 ใน/ครั้ง/แรก/นั้น ใน/ปี/สุดท้าย/นี้

แบบที่ 26 หน่วย บ หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ป

ตลอด/เวลา-/สิบ/-ปี/ที่อยู่ด้วยกัน

ใน/ปี/แรก/ที่ได้เข้ามาอยู่ที่

แบบที่ 27 หน่วย บ หน่วย จ หน่วย ว หน่วย ก

ใน/สอง-/เดือน/-แรก/นี้ ใน/บาง/ปี/นั้น

แบบที่ 28 หน่วย บ หน่วย จ หน่วย ว หน่วย ป

ตลอด/สาม/ชั่วโมง/ที่อยู่ในรถไฟ

ตัวอย่างที่ประกอบด้วย 5 หน่วย

แบบที่ 29 หน่วย บ หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ป หน่วย ก

ตลอด/เวลา-/สิบ/-ปี/ที่ผ่านมา/นี้

แบบที่ 30 หน่วย บ หน่วย จ หน่วย ว หน่วย ป หน่วย ก

ตลอด/สอง/ชั่วโมง/ที่นั่งคู่ละครออยู่/นั้น

4.4 หน้าที่ของกาลวลี

กาลวลีอาจจะทำหน้าที่เป็นหน่วยประโยค เป็นหน่วยนามวลี หรือส่วนหนึ่งของหน่วยนามวลี เป็นหน่วยกริยาวลี หรือส่วนหนึ่งของหน่วยกริยาวลีก็ได้ ดังนี้คือ

4.4.1 เป็นหน่วยประโยค ได้ 4 ชนิด คือ

4.4.1.1 เป็นหน่วยประโยคเสริมบอกเวลา โดยอาจจะปรากฏต้นหรือท้ายประโยคก็ได้ และในกรณีที่ประโยคขึ้นต้นด้วยหน่วยประธาน หรือ หน่วยกรรมตรง หรือ หน่วยกรรมรองกาลวลีอาจจะปรากฏในตำแหน่งที่ 2 ของประโยค คือ อาจจะปรากฏข้างหลังหน่วยประธาน หรือข้างหลังหน่วยกรรมตรง หรือข้างหลังหน่วยกรรมรอง ทั้งนี้ เมื่อกาลวลีปรากฏในตำแหน่งเหล่านี้ จะไม่ทำให้ความหมายของประโยคโดยส่วนรวมเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงอาจ-มีบ้างในแง่ของการย้ำ หรือการเน้น กล่าวคือ เมื่อกาลวลีปรากฏต้นประโยคจะเน้นมากที่สุด เมื่อปรากฏในประโยคจะเน้นรองลงมา และเมื่อปรากฏท้ายประโยคจะเน้นน้อยที่สุด

ตัวอย่างที่ปรากฏบนหรือท้ายประโยค หรือปรากฏข้างหลังหน่วยประธาน

เมื่อตอนแปดโมง เด็กคนนั้น ตามหา เธอ
 เด็กคนนั้น ตามหา เธอ เมื่อตอนแปดโมง
 เด็กคนนั้น เมื่อตอนแปดโมง ตามหา เธอ

วันจันทร์หน้า ครูคนนั้น จะมาสอน- พวกเรา -แล้ว
 ครูคนนั้น จะมาสอน- พวกเรา -แล้ว วันจันทร์หน้า
 ครูคนนั้น วันจันทร์หน้า จะมาสอน- พวกเรา -แล้ว

ตัวอย่างที่ปรากฏบน หรือท้ายประโยค หรือปรากฏข้างหลังหน่วยกรรมตรง

ตอนนี้ เสื้อตัวนั้น ฉันทิ้งไม่ได้แล้ว
 เสื้อตัวนั้น ฉันทิ้งไม่ได้แล้ว ตอนนี้
 เสื้อตัวนั้น ตอนนี้ ฉันทิ้งไม่ได้แล้ว

เดี๋ยวนี้ ที่ตรงนั้น เขา คงไม่ยอมขาย- ใคร -หรอก
 ที่ตรงนั้น เขา คงไม่ยอมขาย- ใคร -หรอก เดี๋ยวนี้
 ที่ตรงนั้น เดี๋ยวนี้ เขา คงไม่ยอมขาย- ใคร -หรอก

ตัวอย่างที่ปรากฏบน หรือท้ายประโยค หรือปรากฏข้างหลังหน่วยกรรมรอง

ทุกวัน กุหลาบพวกนี้ ใคร รด- น้ำ -ละ
 กุหลาบพวกนี้ ใคร รด- น้ำ -ละ ทุกวัน
 กุหลาบพวกนี้ ทุกวัน ใคร รด- น้ำ -ละ

เมื่อ เด็กคนเล็ก ฉันทิ้ง- ขนมหอม -ไปแล้ว
 เด็กคนเล็ก ฉันทิ้ง- ขนมหอม -ไปแล้ว เมื่อ
 เด็กคนเล็ก เมื่อ ฉันทิ้ง- ขนมหอม -ไปแล้ว

4.4.1.2 เป็นหน่วยประธาน ในประโยคที่มีโครงสร้างแบบไมโคแบบหนึ่งใน

3 แบบ ต่อไปนี้

แบบที่ 1 หน่วยประธาน หน่วยกริยากรรม¹

ตัวอย่าง

เดือนมกรา เริ่มแล้ว
ชั่วโมงหนึ่ง ผ่านไป

แบบที่ 2 หน่วยประธาน หน่วยกริยากรรม หน่วยกรรมตรง

ตัวอย่าง

วันนี้ ไม่ใช่ วันซุร
เดี๋ยวนี้ ไม่เหมือน สมัยก่อน

แบบที่ 3 หน่วยกริยากรรม หน่วยประธาน

ตัวอย่าง

นานไปไหม สามชั่วโมง
ผ่านไปแล้ว สิบนาที

4.4.1.3 เป็นหน่วยกรรมตรง ในประโยคที่มีโครงสร้างแบบใดแบบหนึ่ง
ใน 2 แบบ ต่อไปนี้

แบบที่ 1 หน่วยกริยากรรม หน่วยกรรมตรง

ตัวอย่าง

อยากให้ถึง- พรุ่งนี้ - เร็ว ๆ
จวนจะสิ้น- เดือนเมษา - แล้วนะ

แบบที่ 2 หน่วยประธาน หน่วยกริยากรรม หน่วยกรรมตรง

ตัวอย่าง

สมัยนี้ ไม่เหมือน สมัยก่อน
วันนี้ ไม่ใช่ วันอาทิตย์

¹ ดูคำอธิบายเรื่อง หน่วยประโยค ในบทที่ 1 หน้า 9 - 11.

4.4.1.4 เป็นหน่วยงานพิเศษ ในประโยคที่มีโครงสร้างแบบ

หน่วยงานพิเศษ หน่วยงานพิเศษ

ตัวอย่าง

วันนี้ วันศุกร์
เดือนนี้ เดือนกุมภาพันธ์

4.4.2 เป็นหน่วยนามวลี หรือส่วนหนึ่งของหน่วยนามวลี คือ เป็นหน่วยวลีเสริม หรือส่วนหนึ่งของหน่วยวลีเสริม ในนามวลีที่มีโครงสร้างแบบใดแบบหนึ่ง 5 แบบ ต่อไปนี้

แบบที่ 1 หน่วยหลัก หน่วยวลีเสริม¹

ตัวอย่าง

หนังสือพิมพ์/เมื่อวาน (หายไปไหน)
หนังสือพิมพ์/ฉบับพรุ่งนี้ (มีขายแล้ว)

แบบที่ 2 หน่วยหลัก หน่วยกรรมยอย หน่วยวลีเสริม

ตัวอย่าง

เด็ก/คนเล็ก/เมื่อสี่ (น่ารักจังนะ)
(ชายต่าง) งาน/ใบใหญ่/เมื่อสี่ (ควายนะ)

แบบที่ 3 หน่วยหลัก หน่วยวลีเสริม หน่วยจำนวน

ตัวอย่าง

(อยากได้) หนังสือพิมพ์/พรุ่งนี้/สักฉบับหนึ่ง
กระโปรง/สมัยก่อน/บางตัว (ใส่มาตั้ง 3 เมตร)

แบบที่ 4 หน่วยหลัก หน่วยกรรมยอย หน่วยจำนวน หน่วยวลีเสริม

ตัวอย่าง

งาน/เด็ก/สองใบ/เมื่อสี่ (เอาไปด่างไ้แล้ว)

¹ ดูคำอธิบายเรื่อง หน่วยนามวลี ในบทที่ 1 หน้า 14 - 6.

แบบที่ 5 หน่วยหลัก หน่วยจำนวน หน่วยกรรมย่อย หน่วยวลีเสริม

ตัวอย่าง

งาน/สองใบ/เล็ก ๆ/เมื่อกี้ (หายไปไหน)

4.4.3 เป็นหน่วยกริยาวลี หรือส่วนหนึ่งของหน่วยกริยาวลี คือ

4.4.3.1 เป็นหน่วยแกนในกริยาวลีที่มีโครงสร้างแบบใดแบบหนึ่งใน

10 แบบ ต่อไปนี้

แบบที่ 1 หน่วยแกน¹

ตัวอย่าง

บายโมง สองทม

แบบที่ 2 หน่วยแกน หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วยแกน

ตัวอย่าง

บายโมง/แล้ว สองทม/แล้ว

แบบที่ 3 หน่วยแกน หน่วยขยาย

ตัวอย่าง

บายโมง/กระมัง สองทม/กระมัง

แบบที่ 4 หน่วยแกน หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วยแกน หน่วยขยาย

ตัวอย่าง

บายโมง/แล้ว/กระมัง สองทม/แล้ว/กระมัง

แบบที่ 5 หน่วยแกน หน่วยขยาย หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วยแกน

ตัวอย่าง

สี่โมง/อีก/แล้ว

¹ ดูคำอธิบายเรื่อง หน่วยกริยาวลี ในบทที่ 1 หน้า 16 - 8.

แบบที่ 6 หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแทน หน่วยแทน

ตัวอย่าง

เพิ่ง/บายโมง เพิ่งจะ/สองทม

แบบที่ 7 หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแทน หน่วยแทน หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วย
แทน

ตัวอย่าง

จะ/บายโมง/อยู่แล้ว เกือบจะ/เที่ยงคืน/แล้ว

แบบที่ 8 หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแทน หน่วยแทน หน่วยขยาย

ตัวอย่าง

คงจะ/สามทม/กระมัง ยังไม่/สองทม/เลย

แบบที่ 9 หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแทน หน่วยแทน หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วย
แทน หน่วยขยาย

ตัวอย่าง

เกือบ/บายโมง/แล้ว/กระมัง จวนจะ/ห้าทม/แล้ว/กระมัง

แบบที่ 10 หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแทน หน่วยแทน หน่วยขยาย หน่วยช่วย
กริยาหลังหน่วยแทน

ตัวอย่าง

จะ/สี่โมง/อีก/แล้ว

4.4.3.2 เป็นหน่วยขยาย หรือส่วนหนึ่งของหน่วยขยาย ในกริยาวลีที่มี
โครงสร้างแบบโคแบบหนึ่งใน 6 แบบ ต่อไปนี้

แบบที่ 1 หน่วยแทน หน่วยขยาย

ตัวอย่าง

ออกไป/ตั้งแต่เช้า ไปเยี่ยม/กันตั้งแต่เมื่อวาน

แบบที่ 2 หน่วยแทน หน่วยชวยกริยาหลังหน่วยแทน หน่วยขยาย

ตัวอย่าง

ยุ่ง/อยู่/ทั้งวัน พัก/อยู่/ที่นั่นสามวัน

แบบที่ 3 หน่วยแทน หน่วยขยาย หน่วยชวยกริยาหลังหน่วยแทน

ตัวอย่าง

เปิด/พรุ่งนี้/แล้ว ออกไป/กันตั้งแต่หัวค่ำ/แล้ว

แบบที่ 4 หน่วยชวยกริยาหน้าหน่วยแทน หน่วยแทน หน่วยขยาย

ตัวอย่าง

อยาก/ทาน/เดี๋ยวนี้ เคย/ไปสอน/ที่นั่นปีหนึ่ง

แบบที่ 5 หน่วยชวยกริยาหน้าหน่วยแทน หน่วยแทน หน่วยชวยกริยาหลังหน่วย
แทน หน่วยขยาย

ตัวอย่าง

คงจะ/เฝ้าดู/อยู่/ตลอดเวลา กำลังจะ/ออกไป/อยู่/เดี๋ยวนี้ที่เดียว

แบบที่ 6 หน่วยชวยกริยาหน้าหน่วยแทน หน่วยแทน หน่วยขยาย หน่วยชวย
กริยาหลังหน่วยแทน

ตัวอย่าง

จะต้อง/ไป/เดี๋ยวนี้/แล้ว จะต้อง/กลับ/กันวันนี้/แล้ว

4.5 กาลวลีเทียม

4.5.1 คำจำกัดความ กาลวลีเทียม หมายถึง กลุ่มคำซึ่งมีส่วนประกอบ เช่นเดียวกับ
กับกาลวลี คือ ประกอบด้วยคำบอกเวลาอย่างน้อย 1 คำ กับ คำในหมวดอื่นอีกอย่างน้อย
1 คำ แต่ทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายหรือส่วนหนึ่งของหน่วยขยายในกริยาวลีเท่านั้น คือ
เป็นหน่วยประโยคเสริมบอกเวลาไม่ได้ และจะเป็นหน่วยประธาน หรือหน่วยกรรมตรง หรือ
หน่วยนามพิเศษ ในประโยคก็ได้ หรือจะเป็นหน่วยวลีเสริมหรือส่วนหนึ่งของหน่วยวลีเสริม
ในนามวลี หรือเป็นหน่วยแทนในกริยาวลีก็ได้เช่นกัน

ตัวอย่าง

คำบอกเวลา 1 คำ กับคำบอกลำดับที่ เช่น

เคยไปครั้ง/เดียว เพิ่งคือที่/เดียว

คำบุพบท กับคำบอกเวลา 1 คำ เช่น

ตื่นแต่/เช้า นอนแต่/หัวค่ำ

คำบุพบท กับคำบอกเวลา 1 คำ กับคำบอกลำดับที่ เช่น

จะเปิดถึง/ทมิ/หนึ่ง จะคอยถึง/วัน/สุดท้าย

คำบุพบท กับคำบอกเวลา 2 คำ กับคำบอกลำดับที่ เช่น

เรียนถึง/วันศุกร์/หน้า แสดงถึง/คืนวัน/ที่สาม

4.5.2 โครงสร้างของกาลวิเศษณ์ กาลวิเศษณ์มีโครงสร้าง 30 แบบ ดังกล่าว
แล้วใน ข้อ 4.3 แต่กาลวิเศษณ์มีโครงสร้างเช่นเดียวกับกาลวิเศษณ์ได้เพียง 9 แบบเท่านั้น
(อีก 21 แบบไม่ปรากฏ) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 พวก ดังนี้คือ

ก. พวกที่ประกอบด้วย 2 หน่วย ซึ่งมีอยู่ 3 แบบ คือ

(1) หน่วย ว หน่วย จ

ตัวอย่าง

เพิ่งชนะ/หน/เดียว ขอคือที่/หนึ่ง

(2) หน่วย จ หน่วย ว

ตัวอย่าง

แพตั้งหลาย/หน ถูกคือตั้งสาม/ที่

(3) หน่วย บ หน่วย ว

ตัวอย่าง

กลับมาแต่/วัน ตื่นแต่/เช้า

ข. พวกที่ประกอบด้วย 3 หน่วย ซึ่งมีอยู่ 4 แบบ คือ

(4) หน่วย บ หน่วย ว หน่วย ก
ตัวอย่าง

จะฉายถึง/วัน/ไหน จะเรียนถึง/วันศุกร์/นี้

(5) หน่วย บ หน่วย ว หน่วย ป
ตัวอย่าง

อยากอยู่ถึง/วัน/ที่ แคงไปนอก ลากออกตั้งแต่/เมื่อปี/ที่แล้ว

(6) หน่วย บ หน่วย ว หน่วย จ
ตัวอย่าง

จะเปิดถึง/ทมิ/ครึ่ง สอบถึง/วันฯ/หน้า

(7) หน่วย บ หน่วย จ หน่วย ว
ตัวอย่าง

จะออกตั้งแต่/กี่/โมง คุยกันถึง/สาม/ทมิ

ค. พวกที่ประกอบด้วย 4 หน่วย ซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ

(8) หน่วย บ หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ก
ตัวอย่าง

จะฉายถึง/วัน/ที่สิบสาม/นี้

(9) หน่วย บ หน่วย ว หน่วย จ หน่วย ป
ตัวอย่าง

น่าจะกักตั้งแต่/วัน/แรก/ที่ใส่ แล้ว

4.5.3 หน้าที่ของกาลวลีเทียม กาลวลีเทียมอาจจะทำหน้าที่เป็นหน่วยขยาย หรือส่วนหนึ่งของหน่วยขยายในกริยาวลี ที่มีโครงสร้างแบบโคแบบหนึ่งใน 6 แบบ ต่อไปนี้

แบบที่ 1 หน่วย แทน หน่วย ขยาย
ตัวอย่าง

คืน/แต่เช้า นอน/กันแต่หัวค่ำ

แบบที่ 2 หน่วยแกน หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วยแกน หน่วยขยาย

ตัวอย่าง

คอย/อยู่/เกือบหัวโหม่ง ป่วย/อยู่/ที่บ้านตั้งเกือบเดือน

แบบที่ 3 หน่วยแกน หน่วยขยาย หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วยแกน

ตัวอย่าง

นอน/แต่หัวค่ำอีก/แล้ว ออกไป/แต่เช้า/แล้ว

แบบที่ 4 หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแกน หน่วยแกน หน่วยขยาย

ตัวอย่าง

น่าจะ/เปิด/ถึงสองทุ่ม เติง/พบ/กันครึ่งเดียว

แบบที่ 5 หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแกน หน่วยแกน หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วยแกน

หน่วยขยาย

ตัวอย่าง

คงจะไม่/หัก/อยู่/หลายวัน เคย/ไป/แล้ว/ตั้งหลายหน

แบบที่ 6 หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแกน หน่วยแกน หน่วยขยาย หน่วยช่วยกริยา

หลังหน่วยแกน

ตัวอย่าง

จะ/นอน/แต่หัวค่ำอีก/แล้ว ต้อง/ตื่น/แต่เช้าอีก/แล้ว